

*Московченко М.А.,
здобувач вищої освіти
освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування»
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»,
другий (магістерський) рівень вищої освіти,
заочна форма навчання,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕКИ ТЕРИТОРІЙ

Сучасні процеси територіальної трансформації спонукають до розробки та провадження нових підходів щодо регіонального розвитку. Однією з ознак демократії є розвиток місцевого самоврядування, яке має свої особливості і специфіку у кожній країні. Саме тому ідея здійснення влади безпосередньо народом призводить до найбільш ефективного засобу реалізації демократичних принципів самоврядування. Проте існують також і перешкоди щодо ефективної реалізації таких принципів, такі як незрозумілість серед населення сутності реформ, як ці реформи вплинуть на добробут населення. Так, за період 1952-1992 рр. загальна кількість муніципальних об'єднань скоротилася у таких країнах, як Данія – на 80%, Велика Британія – на 76%, Німеччина – на 67%, Австрія – на 42%, Норвегія – на 41%, Нідерланди – на 6%. Закон Італійської Республіки про устрій місцевих автономій, який був прийнятий у 1990 р., спрямований на впорядкування розмірів адміністративно-територіальних одиниць, при цьому ліквідувалися малочисельні ланки, які не володіли необхідними фінансовими ресурсами для вирішення нагальних проблем [1]. Нині в Італії нові комуни можуть створюватися лише за наявності не менше 200 тис жителів. Проте у Франції процеси децентралізації проходили без зміни адміністративного поділу. Особливістю такого перетворення є зміна статусу територіальних об'єднань. Генеральна комісія з питань територіальної нерівності сприяє збалансуванню розвитку територій, у тому числі найвідсталіших сільських і міських територій у регіонах. Політика Франції у цих питаннях є досить виваженою, що проявляється у створенні на законодавчому рівні можливостей для різних форм кооперації комун, створення їх об'єднань для реалізації окремих повноважень та здійснення тих чи інших економічних та соціальних проектів [2].

Якщо розглядати процеси децентралізації у Словаччині, то вона має дворівневу систему адміністративно-територіального поділу, яку становлять вісім країв та 79 округів. Процес децентралізації був довгим та складним, проте для прискорення процесів уряд розробив концепцію цієї реформи [3]. Основним напрямом реалізації концепції модернізації державного управління було визначено зміну рівня повноважень із державного на рівень місцевого самоврядування. Така зміна дала змогу збільшити чисельність об'єднаних невеликих селищ, упровадити систему виборів до органів місцевого самоврядування, що, своєю чергою, дало змогу виділити відповідні механізми, які ґрунтувалися на принципах законодавства Європейського Союзу.

Таке впровадження концепції стало основою для політичної угоди між партіями владної коаліції, представниками місцевого самоврядування (Союз міст і сіл Словаччини та Унія міст Словаччини) і громадських об'єднань. У загальному вигляді компетентності органів місцевого самоврядування в країнах Європи наведено в Додатку А. Усі не враховані компетентності та повноваження реалізуються на інших рівнях самоврядування – проміжному та регіональному [2].

Таким чином, у більшості країн потреба в децентралізації влади виникла у зв'язку з широкими процесами лібералізації, приватизації й реалізації ринкових реформ. Процес упровадження реформ у різних країнах протікав по-різному. Загалом мотивація децентралізації змінювалася. Наприклад, демократична мотивація відбувалася в країнах Східної Європи (2000, 2004 та 2006 рр.). Серед таких країн – Польща, Словаччина, Чеська Республіка, Естонія, Угорщина тощо. Переважно економічна мотивація відбувалася у Греції, Італії, Португалії. Мотивація у сфері раціоналізації розподілу обов'язків у таких сферах, як освіта, охорона здоров'я, проводилися у Норвегії. Основними заходами у процесі є передача повноважень щодо керування виробництвом та послугами до нижчих ланок управління, яка готова взяти на себе процес керування всією стадією цього процесу.

Трансформаційні процеси є вимогою часу, так як адміністративна реформа та процес децентралізації спонукав до впровадження нових підходів розвитку та гарантування безпеки територій.

Крім того досвід закордонних держав переконливо свідчить, що на основі вдосконалення територіальної організації держави необхідно розбудовувати принципово нову систему публічної адміністрації. На нашу думку, будь-яка з наведених теорій на сьогодні не може дати вичерпні відповіді на питання якісного управління розвитком певного регіону. А іноземний досвід потребує адаптації до економічних та соціальних умов України, в першу чергу тому, що територіальні об'єднання намагаються будувати власну зростаючу і «самоокупну» економічну систему за допомогою інтелектуальних, людських, інституційних, інфраструктурних, енергетичних, фізичних та природних ресурсів місцевості, які в умовах сьогодення динамічно та постійно змінюються.

Бібліографічний список:

1. The size of municipalities, efficiency and citizen participation. - Local and regional authorities in Europe. № 56. Strasbourg: Council of Europe Press The size of municipalities, efficiency and citizen participation. Local and regional authorities in Europe. № 56. Strasbourg, Council of Europe Press.
2. Децентралізація публічної влади: досвід європейських країн та перспективи України / О. Бориславська та ін. Швейцарсько-український проєкт «Підтримка децентралізації в Україні». – Київ : Софія, 2012. – 128 с.
3. Гладій В.І. Реформування системи місцевого самоврядування: досвід Вишеградської групи / В. І. Гладій // Грані. – 2015. – № 12(1). – С. 57-63.
4. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Вишневська О.М.